

NAZWA ELEMENTU OPRACOWNIA: PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH		
INWESTOR: PARAFIA RZYMSKOKATOLICKA P.W. ŚCIĘCIA ŚW. JANA CHRZCICIELA W MIEJSCOWOŚCI MSZANNA		
ADRES INWESTORA: MSZANNA 3, 08-207 OLSZANKA		
TEMAT OPRACOWANIA: PRACE REMONTOWO-KONSERWATORSKIE BRAMY GŁÓWNEJ, BRAMY BOCZNEJ ORAZ OGRODZENIA PRZY BUDYNKU KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO P.W. ŚCIĘCIA ŚW. JANA CHRZCICIELA W MIEJSCOWOŚCI MSZANNA		
ADRES INWESTYCJI: MSZANNA 3, 08-207 OLSZANKA, DZ. NR EW. 288		
JEDNOSTKA EWIDENCYJNA: 141003_2 OLSZANKA	OBRĘB EWIDENCYJNY: 0011 MSZANNA	KATEGORIA OBIEKTU BUDOWLANEGO: VIII

OPRACOWAŁ

SPECJALNOŚĆ	IMIĘ I NAZWISKO	NR UPRAWNIENI	ZAKRES OPRACOWANIA	DATA I PODPIS
ARCH.-KONSTR.	mgr inż. MICHAŁ KRUZEL	MAZ/0070/WBKb/15	- ARCHITEKTURA - KONSTRUKCJA	08.2024 <i>M. Kruzel</i>

mgr inż. Michał Kruzel
Uprawnienia budowlane do kierowania
robotami budowlanymi bez ograniczeń
w specjalności konstrukcyjno-budowlanej
nr MAZ/0070/WBKb/15

SPIS TREŚCI

1. OPIS TECHNICZNY	3
1.1. RODZAJ I KATEGORIA OBIEKTU BUDOWLANEGO	3
1.2. PRZEDMIOT OPRACOWANIA	3
1.3. RYS HISTORYCZNY:.....	3
1.4. OPIS MATERIAŁOWY ZABYTKOWEGO OBIEKTU	8
1.4.1 ISTNIEJĄCY STAN ZAGOSPODAROWANIA:	8
1.5. PROGRAM ROBÓT BUDOWLANYCH REMONTU BRAMY	9
1.5.1 OPIS STANU ZACHOWANIA ZABYTKU	9
1.5.2 WSKAZANIE OCZEKIWANYCH EFEKTÓW PRAC	11
1.5.3 WSKAZANIE PRZEWIDZIANYCH CZYNNOŚCI, Z PODANIEM METOD, MATERIAŁÓW I TECHNIK:.....	11
1.6. UWAGI KOŃCOWE.....	12

1. OPIS TECHNICZNY

1.1. RODZAJ I KATEGORIA OBIEKTU BUDOWLANEGO

- Rodzaj obiektu: inna budowla – brama, ogrodzenie
- Kategoria obiektu budowlanego : VIII
Przedmiotowy obiekt jest wpisany do rejestru zabytków pod numerem A-271.

1.2. PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem niniejszego opracowania jest ustalenie programu prac konserwatorskich bramy głównej, bramy bocznej oraz ogrodzenia przy budynku kościoła parafialnego p.w. Ścięcia Św. Jana Chrzciciela w miejscowości Mszanna.

Przedmiotowe ogrodzenie wraz z bramą główną oraz bramą boczną wybudowane zostało w 1914 roku jako ogrodzenie przycerkiewnego cmentarza. Cmentarz przykościelny, z kościołem po środku, zlokalizowany jest obecnie w południowej części miejscowości, przy drodze krajowej nr 19.

Kościół orientowany, zwrócony fasadą w kierunku drogi. Na osi fasady zlokalizowana główna brama. W narożniku południowo-wschodnim zlokalizowana jest brama boczna, pełniąca obecnie funkcję przejścia z terenu kościoła na plebanię.

1.3. RYS HISTORYCZNY:

Mszanna to wieś na historycznym południowym Podlasiu, a według obecnego podziału administracyjnego na wschodnim Mazowszu, w powiecie łosickim, położona ok 6 km na południe od Łosic przy drodze krajowej nr 19. Pierwotna nazwa miejscowości to *Mszany*.

W 1551 r. wieś wchodziła w skład klucza huszlewskiego, podległego dworowi w Woźnikach. Pod koniec wieku XVI w Dobrach Woźnickich znajdowało się aż 19 wsi. W połowie XVI w. majątek przejął wojewoda podlaski - Mikołaj Kiszka, a w 1662 r. podstoli mielnicki – Kazimierz Orzeszko. Kolejnym posiadaczem został Władysław Kosnowski, a następnie starosta drohicki – Zbigniew Ossoliński.

Z dokumentu Mikołaja Kiszki z 1588 r. możemy się dowiedzieć o założeniu świątyni prawosławnej w Mszannie, która służyła jako siedziba parafii Diecezji włodzimierskiej, ziemi mielnickiej. W wieku XVII w wyniku Unii brzeskiej świątynia została wcielona do kościoła unickiego nazywanym później kościołem/cerkwią grekokatolickim. W 1920 roku świątynia przejęta na rzecz kościoła rzymsko-katolickiego. Początkowo jako kaplica filialna, następnie jako kościół parafialny

Biała Podlaska, dn. 20. 08. 1997 r.

WOJEWODA BIALSKOPODLASKI

PSOZ-987/1/197
Nr rejestru zabytków: A - 271

1

**DECYZJA
W SPRAWIE WPISANIA DOBRA KULTURY
DO REJESTRU ZABYTKÓW**

Na podstawie art. 5 pkt 1, art. 8 ust. 1 pkt. 3 i art. 14 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury i o muzeach (Dz. U. Nr 10, poz. 48 i z 1983 r. Nr 38, poz. 173, z 1989 r. Dz. U. Nr 35, poz. 192 i z 1990 r. Dz. U. Nr 56 poz. 322) oraz art. 104 kpa, w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego z urzędu

orzekam

wpisać do rejestru zabytków województwa białkopodlaskiego pod nr rejestru A - 271 następujące dobro kultury:

DAWĄ CERKIEW PRAWOSŁAWNĄ OBECNIE KOŚCIÓŁ RZYM.-KAT. P.W. ŚCIĘCIA ŚW. JANA CHRZCICIELA ZNAJDUJĄCĄ SIĘ W MSZANNIE GM. OLSZANKA WRAZ Z OTACZAJĄCYM DRZEWOSTANEM I OGRODZENIEM

położoną na działce geodezyjnej nr 288, w granicach jak na załączonym planie.

Uzasadnienie decyzji

Murowany kościół p.w. Ścięcia Św. Jana Chrzyciela w Mszannie wzniesiony został jako cerkiew prawosławna w 1914 r. Budowla jest interesującym przykładem sztuki cerkiewnej z pocz. XX w. Bryła świątyni usytuowana w środku wsi, w otoczeniu drzew, jest ważnym, wyróżniającym się akcentem architektonicznym w zabudowie osady. Z uwagi na znaczenie obiektu dla historii sztuki sakralnej oraz jego rolę w miejscowym krajobrazie zasługuje on na szczególną ochronę konserwatorską.

Obiekty o takich cechach są zgodnie z art. 5 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury i o muzeach (Dz. U. Nr 10, poz. 48 i z 1983 r. Nr 38, poz. 173, z 1989 r. Dz. U. Nr 35, poz. 192 i z 1990 r. Dz. U. Nr 56 poz. 322) przedmiotem ochrony prawnej i jako takie mogą być wpisane do rejestru zabytków.

Od decyzji niniejszej przysługuje stronom - na podstawie art. 127 par 1 i art. 129 par. 2 kpa - odwołanie do Ministra Kultury i Sztuki w terminie 14 dni od jej doręczenia, za moim pośrednictwem.

ZALACZNIKI:

1. Pouczenie o skutkach wpisu do rejestru zabytków.
2. Wrys z mapy ewidencji gruntów z naniesioną granicą ochrony konserwatorskiej.

OTRZYMUJĄ:

1. Parafia rzym.-kat. p.w. Ścięcia Św. Jana Chrzyciela w Mszannie.
2. Urząd Gminy w Olszance.
3. a/a.

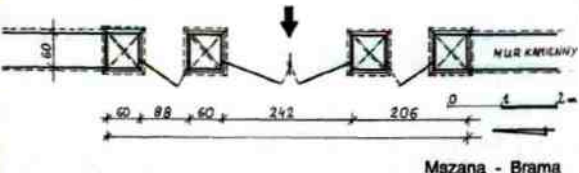

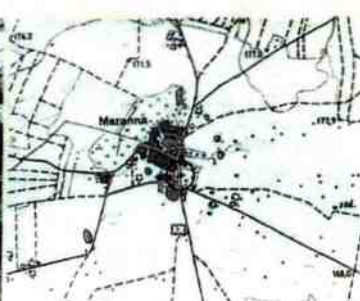
DO WIADOMOŚCI:

1. Ośrodek Dokumentacji Zabytków, Al. Ujazdowskie 6, Warszawa
2. Główny Architekt Wojewódzki w Białej Podlaskiej
3. Kuria Diecezjalna w Siedlcach

Zdjęcie 1 Decyzja w sprawie wpisania do dobra kultury do rejestru zabytków

8282

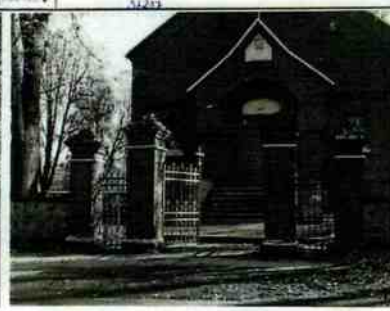
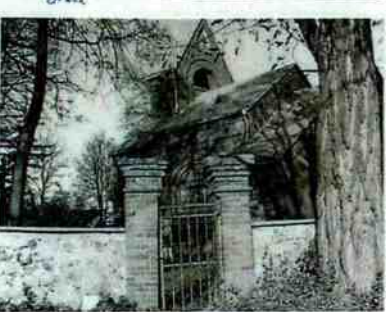

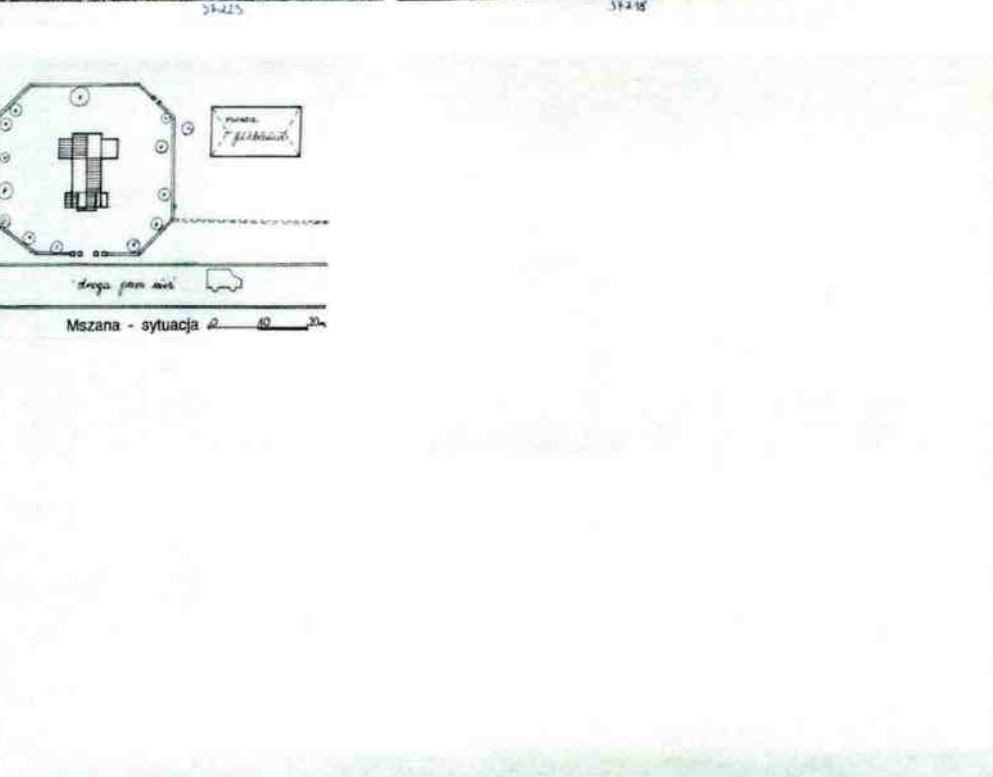
OSRODEK DOKUMENTACJI ZABYTKÓW w WARSZAWIE KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA		A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V X Y Z	Nr MAZOWIECKIE
1. Obiekt BRAMA GŁÓWNA, BRAMKA BOCZNA, OGRÓDZENIE, przy kościele parafialnym p.w. Świętego Jana Chrzciciela		2. Czas powstania 1914 r.	3. Miejscowość M A Z A N I A
		4. Adres Mazana	
		5. Przynależność administracyjna województwo: łódzkie gmina: Olaszka powiat: łódzki	
		7. Przynależność administracyjna I VI 1975 województwo: warszawskie powiat: Łódź	
		8. Właściciel i jego adres Paraf. rzym.-kat. p.w. Świętego Jana Chrzciciela w Mazanie	
		9. Użytkownik i jego adres J.W.	
		10. Rejestrabytków Nr 1 221 20.08.1992 Sem	
12. Autorzy, Nazwa obiektu, skrócone opisy		13. Opis historyczny, materiał i konstrukcja, rest., bryła, słowami, wznies., wyposażenie, instalacje	
<p>Wybudowane w 1914 roku jako ogrodzenie przykościelnego cmentarza. Zachowane w niezmiennym stanie.</p> <p>Eklektyzm</p>		<p>- SITUACJA: Cmentarz przykościelny, z kościołem na środku położony w środku wsi, tuż przy samej biegnącej przez wieś drodze, po jej wsch. stronie. Cmentarz wieloboczny, w formie prostokąta o ściętych narożach. Kościół orientowany, zerocenny fasada ku drodze. Na osi fasady brama główna włączona w skład ogrodzenia. W narożniku pd-wsch. bramka boczna. Przy ogrodzeniu kilkanaście starych lip i akacji.</p> <p>- MATERIAŁ I KONSTRUKCJA: M u r z kamienia polnego, łamanego, zespolonego zaprawą cementowo-wapienna, z betonowym jednopłaskowym daszkiem okapowym. B r a m a g ł ó w n a - trójprzęsłowa, czterostopowa. Słupy z czerwonej cegły na zaprawie wapiennej, fugowanej na plincle, zwieńczone quasi belkowaniami. Na belkowniu schodkowo-stożkowe zwieńczenie. Skrzydła bramne z żelaza kutego, szarowe. Wzór tworzą poziome i pionowe pręty, gładkie i skrecone. Między nimi sercowate osowniki. B r a m k a b o c z n a - jednoprzęsłowa, dwustopowa. Słup jak bramy głównej. Analogicznie metalowe skrzydła bramne.</p>	

14. Kultura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przewidziane planowane <p style="text-align: center;">ogrodzenie</p>	17. Użytkowane obecnie <p style="text-align: center;">ogrodzenie</p>
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja <p style="text-align: center;">-Zachowane w niezmiennym stanie.</p>		19. Stan zachowania (Fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Mur lekko pochylony. Słupy bramne pochylone, bez zwińczeń, z ubytkami. metalowe skrzydła w dość dobrym stanie chociaż ze śladami korozji.	
		20. Najbliższe plany konserwatorskie <p style="text-align: center;">Remont kapitalny bramy głównej i branki bocznej.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowania)	24. Uwagi różne
22. Bibliografia Zabytki architektury i budownictwa w Polsce, woj. białsko-podlaskie, ODZ W-wa 1984 r., s-128	25. Wyproświ tekst _____ mgr Stanisław Fiedorczuk X.1993 r. <small>imię, nazwisko, data, podpis</small> plan, rysunek mgr Stanisław Fiedorczuk X.1993 r. <small>imię, nazwisko, data, podpis</small> wzjęcie fotograf. _____ mgr Stanisław Fiedorczuk X.1993 r. <small>imię, nazwisko, data, podpis</small> miejsce przechowania negatywu _____ PSOZ O/Biała Podlaska Karta po wypełnieniu podlega oddaniu na podstawie przepisów prawa o archiwizacji
23. Źródła nawnagrzeczne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowania sygnatury)	26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)
	27. Załącznik Wkładka

ZAŁĄCZNIK NR 1.

WKLADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

1. Miejscowość MSZANA	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) Brama główna, brama, ogrodzenie przy kościeł. paraf.	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Fotografie, plany
 <p>SP 422</p>		
 <p>SP 425</p>	 <p>SP 436</p>	<p>FOTOGRAFIE 1. Mur ogrodzeniowy 2-4. Brama główna 5. Brama boczna</p>
 <p>Mszana - sytuacja</p>		

Zdjęcie 2 Karta ewidencyjna zabytku

1.4. OPIS MATERIAŁOWY ZABYTKOWEGO OBIEKTU

Ogrodzenie wykonane jako mur z kamienia polnego, łamanego, zaspojonego zaprawą cementowo-wapienną, z betonowym, jednostajnym daszkiem okapowym. Brama główna trójprzęstowa, czterostupowa. Stupy z czerwonej cegły na zaprawie wapiennej, fugowanej na plincie, zwieńczone quasi belkowaniem. Na belkowaniu schodkowo-stożkowe zwieńczenie. Skrzydła bram z żelaza kutego, ażurowe. Wzór tworzą poziome i pionowe pręty gładkie i skręcone. Między nimi sercowate esowniki.

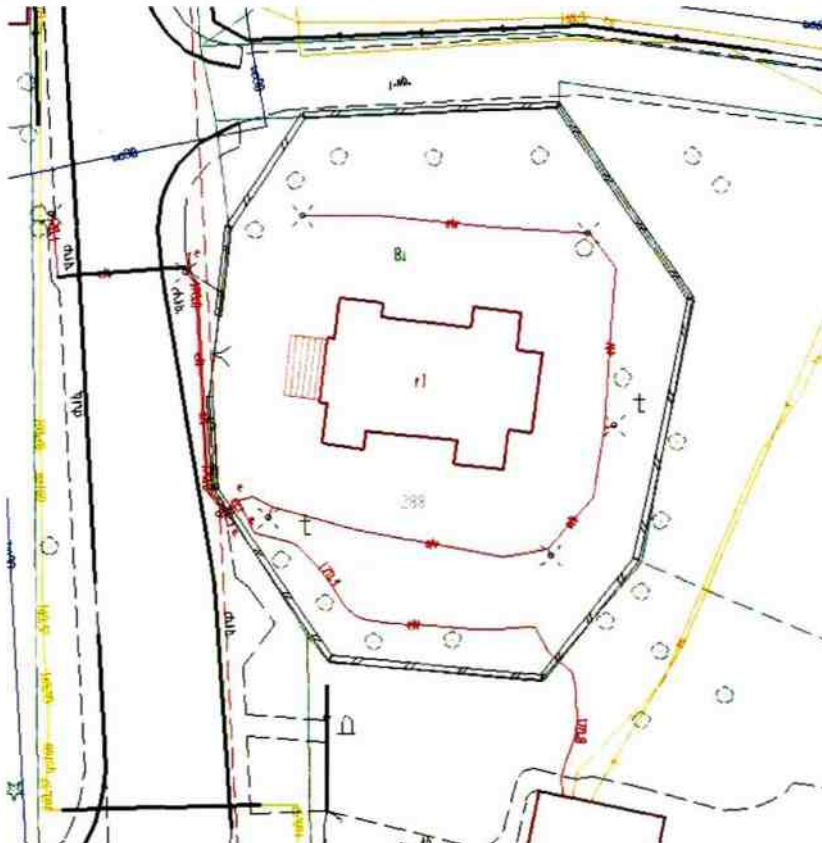
Brama boczna wykonana jako jednoprzęsłowa, dwustupowa. Stupy bramki jak bramy głównej. Analogiczne metalowe skrzydło bramne.

Obecnie zwieńczenia schodkowo-stożkowe oraz daszek okapowy ogrodzenia zabezpieczone obróbkami blacharskimi z blachy stalowej płaskiej, powlekanej.

1.4.1 ISTNIEJĄCY STAN ZAGOSPODAROWANIA:

Ogrodzenie wraz z bramą główną i boczną znajduje się w miejscowości Mszanna, na działce o nr 288 i wchodzi w skład infrastruktury kościoła parafialnego p.w. Ścięcia Św. Jana Chrzyciela w miejscowości Mszanna wpisanego do rejestru zabytków pod numerem A-271 decyzją z dnia 20.08.1997 r.

Ogrodzenie wykonane jako wieloboczne w formie prostokąta o ściętych narożnikach. Przedmiotowe ogrodzenie stanowi jednocześnie granice ewidencyjne działki. Teren cmentarza przykościelnego nieznacznie opada w kierunku północno-zachodnim.

Zdjęcie 3 Lokalizacja działki

1.5. PROGRAM ROBÓT BUDOWLANYCH REMONTU BRAMY

Podstawą merytoryczną opracowania są badania archiwalne dostępnej dokumentacji budowlanej, projektowej, ikonograficznej i fotograficznej oraz oględziny obiektu.

Program planowanych prac konserwatorskich przy zabytkowym ogrodzeniu kościoła pw. Ścięcia Św. Jana Chrzciciela w Mszannie obejmuje kompleksową rewitalizację całego założenia wyznaczającego teren kościoła, zarówno kamiennego parkanu, jak i słupków ceglanych bram.

Przewiduje się częściowe rozebranie uszkodzonych fragmentów elementów ceglanych oraz kamiennych, następnie ich odbudowę, a także miejscowe naprawy i uzupełnienia ubytków. Dodatkowo, planuje się impregnację całego ogrodzenia oraz odnowienie istniejących elementów bram i furtek. Całość prac ma na celu zachowanie i ochronę historycznego charakteru ogrodzenia, przy jednoczesnym zapewnieniu jego trwałości i stabilności na przyszłość.

1.5.1 OPIS STANU ZACHOWANIA ZABYTKU

Stopień zachowania obiektu w stosunku do jego stanu pierwotnego należy określić jako dostateczny, przede wszystkim ze względu na przeprowadzenie prac zabezpieczających zwieńczenia słupów oraz daszków okapowych murów. Pomimo to stan zachowania obiektu wynikający z upływu czasu i ekspozycji w zewnętrznych warunkach atmosferycznych obecnie wymaga interwencji konserwatorskiej, której celem będzie przywrócenie pierwotnych wartości technicznych i walorów estetycznych. W toku przeprowadzonych oględzin nie zaobserwowano zjawisk nieprawidłowej pracy konstrukcji. W ramach projektowanych robót nie przewiduje się ingerencji w elementy konstrukcyjne obiektu, zmiany układu obciążeń ani innych prac mających wpływ na bezpieczeństwo konstrukcji obiektu. W ramach konserwacji o charakterze technicznym, należy usunąć wtórne nawarstwienia, wzmocnić strukturalnie osłabione elementy i zabezpieczyć je przed wpływem niekorzystnych warunków wynikających z intensywnej eksploatacji. W ramach konserwacji o charakterze estetycznym należy dokonać miejscowych uzupełnień ubytków zgodnie z oryginałem.

Słupy ceglane w stanie zachowania w większości dostatecznym, wymagający wykonania prac naprawczych części elementów ceglanych. Elementy ceglane wymagają oczyszczenia z narostów mchu i kurzu, usunięcia wykwitów solnych oraz uzupełnień zaprawą cementową a następnie uzupełnienia uszkodzonych cegieł i poprawy fugowania.

Na części muru kamiennego widoczne są ślady naturalnego zużycia i braku bieżącej konserwacji, takie jak porastanie mchem i glonami, co wpływa na estetykę oraz dalszą erozję materiału. Ponad to kamienny parkan jest w stanie dostatecznym i wymaga miejscowych napraw nadziemnej części muru i jego fundamentów.

Elementy stalowe bramy głównej – stan zachowania dobry. Metalowe skrzydła bramy wymagają oczyszczenia z zabrudzeń takich jak kurz i pył, zanieczyszczenia drogowe, zacieki czy osady.

1.5.2 WSKAZANIE OCZEKIWANYCH EFEKTÓW PRAC

Głównym celem planowanych prac jest powstrzymanie destrukcji zabytkowego obiektu oraz podniesienie jego walorów estetycznych i historycznych poprzez rewitalizację ogrodzenia. Prace konserwatorskie będą prowadzone zgodnie z zaleceniami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, z poszanowaniem substancji oryginalnej i przyczynią się do poprawy stanu technicznego obiektu.

W procesie konserwacji zostaną wykorzystane wszystkie zachowane oryginalne elementy, chyba, że ich stan techniczny jest tak zły, że nie uda się z powodzeniem przeprowadzić prac konserwatorskich, wtedy należy przyjąć wykonanie ich wiernych replik. Rekonstrukcja elementów brakujących będzie przeprowadzona przy użyciu materiałów i technik zgodnych z oryginałem.

Zostaną zachowane bez zmian bryły słupów, kąty nachylenia daszków/czap, szerokość przejazdu i furtek. Prace budowlane będą zminimalizowane do niezbędnej ingerencji, powstrzymując się od działań niekoniecznych, usuwane będzie tylko to co na oryginał działa niszcząco.

Prace remontowe będą prowadzone tak, aby można było odwrócić zarówno metodę jak i zastosowane materiały oraz wykonywane zgodnie z najlepszą wiedzą i na najwyższym poziomie.

Przed podjęciem decyzji o wprowadzeniu zmian, wymiany starych elementów zabytku na nowe, zostaną przeanalizowane skutki takich działań, tak aby nie spowodowały one degradacji substancji oryginalnej. Każdy nowy element wprowadzany do zabytku będzie starannie wkomponowany, aby nie konkurował estetycznie z oryginalną substancją. Kolor, faktura, forma i charakter nowych elementów będą dopasowane do autentycznej, starej substancji, spełniając wymóg odróżnialności, bez dominowania nad oryginałem.

1.5.3 WSKAZANIE PRZEWIDZIANYCH CZYNNOŚCI, Z PODANIEM METOD, MATERIAŁÓW I TECHNIK:

Program planowanych prac konserwatorskich i robót budowlanych przewiduje: remont murowanych słupów bram i furtek, renowację parkanu z kamienia polnego, łupanego oraz renowację metalowych elementów skrzydeł bramy i furtek, poprawiając zarówno jego stan techniczny i warunki użytkowe jak też przywracając i podkreślając jego charakterystyczne walory estetyczne.

W związku z powyższym projektuje się wykonanie następujących prac remontowych:

- **Kompleksowy remont murowanych słupów wykonanych z cegły wraz z parkanem z łupanego kamienia polnego. Słupy wykonane z cegły ceramicznej pełnej na zaprawie wapiennej są fragmentami w bardzo złym stanie technicznym (ubytki w warstwie licowej). Prace remontowe obejmują:**

- czyszczenie elewacji (lica słupów wraz ze zwieńczeniami);
- renowację wątku ceglano-kamiennego;
- uzupełnienie ubytków i uszkodzonych cegieł oraz kamieni,
- uzupełnienie spoin we fragmentach ceglanych i kamiennych muru;
- hydrofobizacja całości elewacji (lica słupów wraz ze zwieńczeniami).

Przewiduje się pozostawienie w procesie czyszczenia w stanie możliwie niezmiennym zewnętrznego spieku cegły, zachowując częściowo jego naturalne w środowisku ściemnienie

Cegły osłabione należy wzmocnić na drodze impregnacji ich struktury przez zastosowanie specjalistycznego preparatu krzemooorganicznego dedykowanego do obiektów zabytkowych.

Proponuje się zróżnicowane podejście do zastanych spoin zakładające usunięcie wyłącznie spoin zdegradowanych, spękanych, odspojonych od podłoża, jak i spoin ze zniszczonych partii elewacji, które będą wymagały znacznych napraw lub rekonstrukcji. Należy również usunąć nieestetyczne zatarcia powierzchni cegły zaprawą cementową w trakcie spoinowania. Usunięcie zostanie dokonane poprzez delikatne ręczne wykucie. Do wypełnienia ubytków w spoinach planuje się zastosowanie zaprawy mineralnej z dodatkiem trasy odpornej na wypłukiwanie spoiwa przez wodę opadową, o wysokiej przyczepności do podłoża i niewielkiej wytrzymałości mechanicznej zgodnej z parametrami starego wątku.

Dla ochrony całego obiektu przed niepożądanym wnikaniem wód opadowych i wilgoci z powietrza, przewiduje się wykonanie na całości elewacji powyżej strefy cokołowej płaszcza hydrofobowego przy użyciu preparatu krzemoorganicznego.

Czyszczenie metalowej bramy (kute skrzydła bramne)

Metalowe skrzydła bramne i furtki wymagają oczyszczenia z zabrudzeń takich jak kurz i pył, zanieczyszczenia drogowe, zacieki czy osady.

Do wstępnego czyszczenia ogrodzenia należy użyć myjki ciśnieniowej. Woda pod wysokim ciśnieniem skutecznie zmyje kurz, pył, zacieki i plamy. Jest to prosta i bezpieczna metoda usuwania zabrudzeń – spływające wraz z wodą kurz czy pył (bez dodatku detergentu) nie zaszkodzi roślinności parkowej. Następnie należy zastosować specjalne chemiczne preparaty do usuwania zabrudzeń z powierzchni metalu. Preparat należy nanieść na powierzchnię ogrodzenia za pomocą miękkiej gąbki bądź szczotki albo ściereczki bawełnianej (nie zaleca się używania drucianej szczotki – może naruszyć warstwy farby, porysować ogrodzenie). Tego typu środki często natomiast zawierają drażniące substancje, dlatego należy uważać na rośliny w pobliżu bramy oraz pamiętać o odpowiednim zabezpieczeniu pracowników rękawicami ochronnymi oraz maseczką z filtrami.

Stalowe konstrukcje niezabezpieczone przed korozją lub chronione w podstawowym stopniu (to m.in. farba z dodatkiem substancji przeciwkorozyjnych) rdzewieją. Mocno zardzewiałe elementy, czyli gdy korozja obejmuje duże połacie, należy wymienić na nowe lub zdemontować i oddać do piaskowania. Skorodowany metal staje się kruchy i słaby. W krótkim czasie zupełnie niszczeje i jest podatny na uszkodzenia, więc jest to kwestia nie tylko estetyki, ale i bezpieczeństwa. Niewielkie ogniska rdzy należy usunąć papierem ściernym, szlifierką, szczotką drucianą. Objęty korozją obszar trzeba zeszlifować do warstwy nieuszkodzonego metalu. Nawet mała plama rdzy może się rozszerzać, więc w krótkim czasie problem się powtórzy. Papier ścierny posłuży też do wygładzenia nierówności i usunięcia łuszczących się warstw farby.

Oczyszczoną z zabrudzeń i rdzy metalową bramę należy odtłuścić za pomocą benzyny ekstrakcyjnej albo preparatu odtłuszczającego i pomalować. W przypadku gdy nie będzie usuwana cała stara farba z powierzchni bramy, to należy pokryć ją specjalistycznym lakierem z domieszką substancji antykorozyjnych. Wyższy poziom ochrony zapewni natomiast wykonanie trzyetapowej renowacji po usunięciu całej farby z ogrodzenia. Zaleca się zatem w przypadku remontu bramy zastosowanie preparatu antykorozyjnego, malowanie farbą podkładową, oraz malowanie wierzchnią farbą dekoracyjną. Środki antykorozyjne zneutralizują ewentualne niedoczyszczone i przeoczone ogniska rdzy, podkład zaś ochroni metal przed dostępem powietrza i oddziaływaniem wilgoci. To, jaka farba zostanie wybrana, jest uzależnione w dużej mierze od specyfiki jego powierzchni bramy, a także warunków środowiskowych, w których ona funkcjonuje. Może być zastosowana zarówno klasyczna gruntoemalia, jak również wodorozcieńczalna, ekologiczna farba akrylowa. Wybór zależy m.in. od tego, jakie wykończenie chce się uzyskać – matowe czy półmatowe. Farba akrylowa łączy dobrą przyczepność i elastyczność z trwałym efektem kolorystycznym. Farba wodna to ekologiczne rozwiązanie, któremu nie można odmówić efektywności i trwałości. Odpowiednio dobrana farba może być aplikowana bezpośrednio na „surową” powierzchnię lub taką, która została wcześniej pomalowana farbą rozpuszczalnikową. W tej roli dobrze sprawdzi się np. farba do blachy ocynkowanej LOWICYN, o matowym wykończeniu, lub EKO-LOWICYN – bezpieczna, ekologiczna farba do blachy o półmatowym wykończeniu. Ta druga wyróżnia się nieco wyższą wydajnością, ale jednocześnie dłuższym czasem wysychania (2,5 h, w porównaniu do 1 h – to czas, w którym wysycha pierwsza wymieniona farba na dach z blachy). Producentem i dystrybutorem tych farb jest Polifarb Łódź.

1.6. UWAGI KOŃCOWE

Należy pamiętać, że w przypadku remontu zabytkowego obiektu Wojewódzki Konserwator Zabytków każdorazowo zastrzega sobie prawo nadzorowania i kontrolowania prawidłowego przebiegu realizacji inwestycji.

Proponowane w niniejszym opracowaniu rozwiązania projektowe mają na celu harmonijne powiązanie współczesnych potrzeb użytkowych i funkcjonalnych z zabytkowym charakterem obiektu. Zastosowanie nowoczesnego systemu renowacji obiektów zabytkowych opracowanego w oparciu o technologię i produkty

wybranej w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków firmy, dla którego należy zapewnić wykonawstwo na poziomie odpowiednim dla rangi tego obiektu, gwarantuje pożądaną i wysoką jakość planowanych prac.

Firma wykonawcza przystępująca do prowadzenia prac remontowo-budowlanych na obiekcie zabytkowym powinna posiadać stosowne uprawnienia wydane przez właściwego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Należy bezwzględnie przestrzegać reżimu technologicznego prowadzonych robót budowlanych, a wszystkie wątpliwości występujące w toku prac oraz ewentualne korekty wynikające ze specyfiki obiektu należy konsultować z inspektorem nadzoru oraz przedstawicielem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków nadzorującym przebieg prac. Ze względu na występowanie na terenie starodrzewu, podczas prowadzenia prac remontowych, transportu materiałów czy ewentualnego użycia ciężkiego sprzętu należy odpowiednio zabezpieczyć pnie i korony rosnących w pobliżu drzew.

Przed rozpoczęciem robót budowlanych teren w bezpośrednim sąsiedztwie remontowanego obiektu powinien zostać ogrodzony i odpowiednio oznakowany. Ponadto przed przystąpieniem do rozpoczęcia prowadzonych prac należy w uzgodnieniu z inwestorem przygotować odpowiednie miejsce do gromadzenia i składowania materiałów oraz dla zaplecza budowy. Po wykonaniu wszystkich robót całość materiałów rozbiórkowych powinna być wywieziona, a teren uporządkowany i przywrócony do stanu pierwotnego.

➤ **INFORMACJA DOTYCZĄCE BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY ZDROWIA PODCZAS PROWADZENIA PRAC REMONTOWO-BUDOWLANYCH**

Nie ma przesłanek do wystąpienia zagrożeń występujących podczas realizacji planowanych robót budowlanych, a skalę i rodzaj zagrożeń oraz miejsca i czasu ich wystąpienia należy określić jako niewielkie. Roboty powinny być prowadzone zgodnie z przepisami BHP, obowiązującymi przy prowadzeniu tego typu prac, a pracownicy muszą być chronieni osobistymi środkami ochrony.

Przed przystąpieniem do prowadzenia prac budowlanych należy udzielić instruktażu pracowników odnośnie bezpieczeństwa prowadzonych prac, szczególnie dotyczy to pracy na wysokości.

Należy zapewnić środki techniczne i organizacyjne zapobiegające niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych, w tym zapewniających bezpieczną i sprawną komunikację, umożliwiającą szybką ewakuację na wypadek pożaru, awarii i innych zagrożeń. Wszystkie materiały budowlane oraz preparaty powinny posiadać wymagane atesty i odpowiadać stosownym normom technicznym.

OPRACOWAŁ: mgr inż. Michał Kruzel, nr upr. MAZ/0070/WBKb/15
Sierpień 2024 r.

mgr inż. Michał Kruzel
Uprawnienia budowlane do kierowania
robotami budowlanymi bez ograniczeń
w specjalności konstrukcyjno-budowlanej
nr MAZ/0070/WBKb/15